

Vijoles uzbūve.

Lai gan katrs zina, kāda izskatās vijole, tomēr interesanti ir noskaidrot, kur novietojama un no kāda koka veidojama katra detaļa, lai iegūtu pēc iespējas labāku instrumenta tembru.

Vijoles galvenā sastāvdaļa ir rezonanses kārba jeb **korpus**, kura garums svārstās no 33 līdz 36 centimetriem. Korpusa **augšējā deka** veidota no kļavas koka, bet **apakšējā deka** - no egles koka. Instrumenta malas sastāv no sešām daļām, kuras veidotas no kļavas, bet 12 klucīši, kas kalpo malu atbalstam iekšpusē, ir izgatavoti no egles vai liepas. Augšējās dekas vidusdaļā ir izgrieztas divas **rezonatorspraugas** latīņu *f* burta izskatā (tādēļ mēdz saukt par "efām"). Gar korpusa malām melnā svīttriņa nav domāta tikai vijoles izdaiļošanai, bet gan pasargā dekas no plaisāšanas. Vijoles **kakls** un **galviņa** darināti no kļavas vai sinomora koka, bet **grifs, poga, tapas** - no melna tēraudcieta ebena koka. Korpusa iekšpusē zem zemākās (G) stīgas atrodas 20 centimetru garš dēlītis – **basbalsts** (basbaļķis), kurš darināts no egles koka. Basbalsts nepieciešams, lai izturētu stīgu spiedienu, kurš mērīts horizontālā virzienā ir 35 kilogrami, bet vertikālā - 10 kilogrami. Tā otra funkcija ir sadalīt stīgu vibrāciju pa visu augšējās dekas virsmu. Savukārt **dvēselīte**, kas veidota no egles koka un atrodas starp abām dekām vertikālā stāvoklī, pārraida augšējās dekas vibrāciju uz apakšējo, liekot vijolei skanēt spoži un pilnskanīgi. Ja viens no svarīgākajiem noteikumiem vijoles skanējumā ir dvēselītes atrašanās vietai, tad turpat var minēt **balstiņa** lielo nozīmi vijoles tembra veidošana. Balstiņu veido no kļavas koka, bet svarīgi atrast vidusceļu – lai koks nebūtu par cietu vai par mīkstu. Tāpat arī balstiņa atrašanās vieta spēcīgi izmaina instrumenta skanējumu. Interesanti, ka balstiņa forma palikusi nemainīga kopš izcilā itāļu vijolmeistara A. Stradivari laikiem. Vienīgās izmaiņas, kuras radušās pēc izcilajiem itāļu lielmeistariem – balstiņš izveidots augstāk, līdz ar to pacelta pirkstu laipa, uzlabots basbalsts, dodot tam n daudz masīvāku konstrukciju. Runājot par instrumentu **lakām**, atkal jāpiemin slavenie itāļu lielmeistari, kuru instrumentu lakojums palicis nepārspēts. Latviešu vijolmeistars M.Zemītis

izgatavoja dzintara eļļas laku un savus pētījumus ietvēra darbā “Violin Varnish and Coloration” (“Vijoļu laka un krāsa”). Tikai 19.gs. pirmajā pusē pie vijoles kā neatņemama sastāvdaļa tika pielikts **zodturis**. To izgudroja vācu vijolnieks L. Špors. Līdz 20.gs. spēlējot vijoli tika izmantotas tikai zarnu **stīgas**. Mūsdienās ražotāji piedāvā dažādus variantus: gan zarnu stīgu komplektus, gan stīgas apvītas ar alumīniju, cēlmetālu-sudrabu, zeltu. **Stīgturis** atrodas pie vijoles balstiņa un nostiprina stīgas pie pogas. Var būt izgatavots no ebena koka vai plastmasas.

Runājot par jaunajiem, mūsu gadsimtā gatavotajiem stīgu instrumentiem, ir divējādi uzskati. Viens no tiem pauž veco lielmeistaru nepārspējamību, bet otrs- jauno instrumentu pārkumu.

